

Verzoek wijziging bestemmingsplan

Percelen Rucphen O 225 en O 433

Ruimtelijke onderbouwing kwaliteitsverbetering omgeving Rozenven

Inleiding

Sinds 2011 is Vereniging Natuurmonumenten eigenaar van natuurgebied Visdonk. Na de verwerving zijn er grote stappen gezet om zowel de natuurkwaliteit als de beleefbaarheid van het gebied te verbeteren. Deze positieve trend zet zich ook in 2014 voort door de uitvoer van verschillende projecten.

Een van deze projecten betreft het herinrichten van twee percelen, gelegen naast het intrinsiek waardevolle en kwetsbare Rozenven. Door deze percelen in te richten als natuurgebied worden de natuurwaarden van het Rozenven en de directe omgeving behouden en verbeterd. Een studie naar de wenselijke inrichting is uitgevoerd en realisatie vindt momenteel plaats. Deze inrichting herstelt delen van de vroege aanwezige natuur- en landschapswaarden, inclusief waterhuishouding.

De percelen hebben een recent landbouwkundig verleden. De huidige bestemmingen van deze percelen wordt dan ook als volgt omschreven:

Perceel 0.221   “Agrarisch met waarden - Natuur”

Perceel 0.225   “Agrarisch met waarden - Landschappelijk”

Aan u het verzoek om de bestemmingen van deze percelen tijdens de eerst volgende herziening van het bestemmingsplan “Buitengebied Rucphen 2012” om te zetten naar de bestemming “Natuur”.

Ven en omgeving

Op landgoed Visdonk is het Rozenven gelegen. Dit ven is een relict van de uitgestrekte ven- en heidesystemen die in vroeger tijden zo kenmerkend waren voor West Brabant. Door het in cultuur brengen en afwateren van de omgeving is het Rozenven geslonken tot zijn huidige vorm. Tegen het Rozenven aan ligt een van de laatste kwalitatief goede vochtige heide biotopen uit de omgeving. Soorten als klokjesgentiaan, vleugetjesbloem en beenbreek komen hier nog voor.

Recent heeft Natuurmonumenten enkele aanliggende percelen kunnen verwerven. Dit heeft ook de weg open gemaakt voor het herstellen van het hydrologisch systeem en het vergroten van het areaal vochtige heide.

Voor aanvang van het project heeft de Bosgroep Zuid een onderzoek gedaan naar de potenties voor het ontwikkelen van vochtige heide op de voormalige landbouwpercelen. Tevens hebben ze een advies gegeven voor het herstellen van het hydrologische systeem.

Beleidskader

De bovengenoemde percelen hebben in het vigerende bestemmingsplan Buitengebied Rucphen 2012 de bestemming Agrarische waarden-Landschappelijk resp. Agrarische waarden-Natuur. Daarnaast heeft een gedeelte van perceel O 433 de bestemming Groen-Landschapselement, de aanduiding Waarde-Ecologie-ecologische hoofdstructuur en is aangewezen als reserveringsgebied voor waterberging (zie ook artikel 14 Verordening Ruimte 2014).

Ten aanzien van de geldende bestemming wordt met de waarden Landschappelijk en Natuur al duidelijk verwezen naar de potenties van deze percelen. De relatie met de naast gelegen bestaande natuur en –waarden speelt hierbij een wezenlijke rol evenals de historische context (onderdeel van een uitgestrekt veengebied, later omgevormd in heide, vennen en landbouw en nog later veel landbouw met forse ontwatering). Met de uitvoering van de hieronder beschreven werkzaamheden wordt gestart met de daadwerkelijke omvorming van agrarische grond naar natuur. Belangrijke uitgangspunten zijn hydrologisch herstel van deze percelen en daarmee ook die van de bestaande, deels verdroogde natuur en een geleidelijke overgang tussen natuur en agrarisch gebied. Juist deze overgang is, mits goed ingericht en extensief beheert zeer soortenrijk en belangrijk voor de biodiversiteit in de natuur, maar ook in het agrarisch gebied. Deze overgang, het op een goede manier over gaan van bestemmingen en functies past binnen een modern en gevarieerd landschap.

De percelen liggen (nog) buiten de Ecologische hoofdstructuur (EHS), maar vormen in bijvoorbeeld de visie voor Landgoed Visdonk (gemeente Roosendaal, 2006) een zogenaamde bufferzone met de wens om te worden ingericht ter versterking van bestaande en nieuwe natuurwaarden i.c.m. hydrologische verbeteringen. Ook in het gebiedsplan Brabantse Delta (2005) wordt Visdonk aangewezen als gebied voor landschappelijke versterking. Deze aanvraag voorziet daarin.

Onderdelen van het project zijn als zodanig goed gekeurd door de provincie Noord-Brabant in het kader van Landschappen van Allure. Het resultaat draagt bij aan de realisatie van de doelstellingen van deze regeling en dus het provinciaal beleid.

Binnen de Verordening Ruimte 2014 van de provincie Noord-Brabant draagt dit plan en de bestemmingsverandering bij aan versterking van de ruimtelijke kwaliteit (artikel 3.2). Een wijziging van de begrenzing (de percelen uiteindelijk binnen de EHS benoemen) ligt in de lijn der verwachtingen. De verordening geeft hiertoe ook ruimte (artikel 5.2). Ook wordt met de realisatie gewerkt aan een gedeeltelijke realisatie van de gewenste ecologische verbindingszone tussen de Rucphense bossen en Visdonk. In uw Structuurvisie 2030 wordt deze verbinding een zogenaamde bosverbinding genoemd. Met de aanleg van bos en singels en het extensiveren van het gebruik door het inrichten en beheren als natuur wordt aan realisatie van deze verbinding sterk bijgedragen.

Tenslotte is vanuit natuurcompensatie de eis gesteld dat natuur die op een plek verdwijnt als gevolg van een nieuwe functie elders buiten bestaande natuur wordt gecompenseerd, bij voorkeur tegen bestaande natuur aan en in een stapeling van functies. Deze aanvraag voorziet in uitbreiding (en dus compensatie) van bestaande natuur, van hydrologisch herstel en van landschappelijke verbetering en de beleefbaarheid hiervan.

Projectomschrijving

- *Plaggen percelen*

Perceel O.433 wordt voor het grootste ontdaan van c.a. 30 cm bouwvoor. Dat wil zeggen dat de bovenste laag zwarte grond wordt verwijderd tot op het zand. Hierbij wordt het oorspronkelijke reliëf zo veel mogelijk gevolgd. De bouwvoor wordt verwijderd en afgevoerd (zie bijlage 1).

Het aanwezige landschapselement wordt hierbij intact gelaten.

- *Opschonen en dempen watergangen*

Om het natuurlijke hydrologische systeem te herstellen worden de aanwezige sloten in het landbouwgebied gedempt. Voor het dempen worden de sloten geschoond en vervolgens gevuld met gebiedseigen zand. Hier is voor gekozen om de oorspronkelijke, natuurlijke situatie zoveel mogelijk te herstellen en de drainerende werking van de sloten zo veel mogelijk te niet te doen.

- *Verondiepen watergang*

De watergang die ten noorden van het Rozenven ligt en de Rozenvendreef kruist wordt verondiept om het water zo veel mogelijk vast te houden.

- *Verwijderen bos*

Om een open heide verbinding te realiseren tussen de vochtige heide bij het Rozenven en de nieuw te ontwikkelen heide wordt het tussen liggende bos verwijderd.

- *Chopperen*

Een vergrast deel van de vochtige heide aan het Rozenven wordt gechopperd om de viltlaag te verwijderen en tevens te verschralen.

- *Aanplant houtwal*

Langs de sloot ten oosten van het Rozenven wordt een houtwal aangeplant. Bij de aanplant wordt er rekening gehouden met een werkstrook voor het waterschap van 5 meter langs de sloot. Vanaf deze houtwal wordt een overgang gecreëerd van de houtwal met een mantelstrook naar een zoomvegetatie .

- *Aanplant bos en mantelvegetatie*

Op perceel 2 (perceel O.225) wordt bos aangeplant van inheemse soorten. Dit bos heeft een overgang van opgaand bos naar een mantel en zoomvegetatie.

Motivering aanvaardbaarheid

In ruimtelijke zin past het eindbeeld in de verdere landschappelijke versterking. Uitbreiding van bestaande natuur en –waarden en de beleefbaarheid hiervan worden nadrukkelijk gerealiseerd. De geleidelijke overgang van natte en opgaande natuur naar een open en droger landelijk gebied zorgt voor het goed samengaan van de diverse functies in het landelijk gebied. Er blijven duidelijke verschillen herkenbaar in besloten, open, natuurlijk en cultureel. Bovendien doen deze werkzaamheden recht aan iets van de oorspronkelijke situatie van woeste gronden met vennen, heide, bos en opkomende landbouw (omstreeks 1850). Een tijdsbeeld dat, vooral door een extensieve landbouw, zeer soortenrijk was en nog steeds in de ontwikkeling van landschap als streefbeeld wordt gezien. Tenslotte zijn de werkzaamheden vooraf besproken met de directe omgeving en zijn hierbij geen bezwaren geuit. De uitvoering verloopt dan ook zonder problemen.

Voor de uitvoering van de werkzaamheden is vergunning verkregen op basis van het vigerende bestemmingsplan. Om de nieuwe situatie duurzaam te beschermen wordt verzocht een wijziging in de bestemming door te voeren in het nieuwe bestemmingsplan. De inrichtingswerkzaamheden zijn nu middels een vergunning toegestaan, het hierop volgende beheer past binnen de gevraagde bestemming Natuur (de beheermaatregelen dragen bij aan de bestemming en de ontwikkeling hiervan).

Omgevingsaspecten

In de voorbereiding heeft overleg en onderzoek plaatsgevonden t.a.v. benodigde vergunningen (gemeente, provincie, waterschap). Deze zijn allemaal tijdig verkregen. Ook tijdens de uitvoering is er blijvende aandacht voor milieu, flora en fauna, externe veiligheid en omgevingsaspecten. Met het verlagen van percelen, het dempen/verontdiepen van afvoerende waterlopen en het vergroten van de oppervlakte ven wordt een deel van de historische vochtige situatie hersteld en draagt het project daadwerkelijk bij aan het bergen van water in perioden met veel neerslag. Door water langer in het gebied vast te houden wordt een schone kwelstroom richting het Rozenven en vochtige heide versterkt en wordt wateroverlast in de directe omgeving voor landbouw en wonen voorkomen. Hierbij draagt het gebied, conform de Verordening ruimte 2014 bij aan de aanwijzing als reserveringsgebied voor waterberging.

Economische en maatschappelijke haalbaarheid

Voor de realisatie van de werkzaamheden en het vervolg beheer heeft Natuurmonumenten 100% financiering beschikbaar. Van enige planschade is geen sprake en dit is in de gesprekken met omwonenden, de planvoorbereiding en de aanvraag van vergunningen ook niet als aandachtspunt naar voren gekomen. Een soepele uitvoering getuigt hiervan.

De aankoop van de gronden, de planvoorbereiding, de uitvoering en de financiering van het geheel geven blijk van een maatschappelijk gedragen plan. Het eindresultaat draagt bij aan een versterkt landschap, aan natuur die iets robuuster is geworden, aan een geleidelijke overgang van bestemmingen en functies en aan een gebied dat voor velen goed beleefbaar is en zal blijven. Door de inrichting en het beheer draagt het projectgebied bij aan een verbeterde waterberging voor de natuur en de directe omgeving.

De realisatie van de voorgenomen plannen is door gerealiseerde grondverwervingen, 100% financiering, verkregen vergunningen, een voorspoedige uitvoering en een betrouwbare beheerder in de vorm van Natuurmonumenten zeker gesteld. Bovendien wordt hiervoor nog een anterieure overeenkomst aangegaan.

Bijlage 1.

Bestekstekening perceel 1, Perceel O 433

Bestekstekening perceel 2, Perceel O 225

